

WOORD, KLANK & BEELD

CD KLASSIEK

Concerto's voor fluit
Fesca

De wat vergeten Duitse meester Friedrich Ernst Fesca (1789-1826) was, zoals Locatelli een eeuw vroeger, tegelijk componist en vioolvirtuoos. Afkomstig uit Magdeburg, komt Fesca in de revolutionaire begintijd van de negentiende eeuw terecht in Kassel, waar hij werkt aan de hofkapel van Jerome Bonaparte, jongste broer van Napoleon en door de keizer van de Fransen aangesteld tot koning van Westfalen.

Het zijn beroerde tijden, met veel politieke en militaire problemen na de mislukte veldtocht van de Fransen in Rusland (1811). Wegens de politieke instabiliteit moet Fesca voortdurend van baan veranderen, maar hij weet zich toch uit de slag te trekken. Helaas is zijn gezondheid zwak als gevolg van een voortdurend weerkerend longprobleem. Daarmee eindigt zijn carrière als uitvoerend musicus – hij was al een puik vioolvirtuoos op zijn elfde – en legt hij

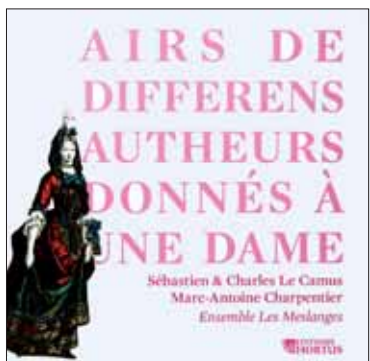
zich almaar meer toe op het componeerwerk.

Uiteindelijk belandt hij in Karlsruhe, waar hij bij de groothertog van Baden aan de slag kan als concertmeester. Hier vindt hij in de thermale baden verlichting voor zijn aandoening, maar de longziekte blijkt onoverwinnelijk en Fesca overlijdt al op 37-jarige leeftijd. Toch laat de man een aanzienlijk repertoire achter. Hij schreef enkele symfonieën en wat kamermuziek betreft, kennen we van zijn hand niet minder dan 21 vioolkwartetten, vier vioolkwintetten, even veel fluitkwartetten evenals een fluitkwintet.

Het Linos ensemble voert op deze cd drie van de vier fluitkwartetten uit (opus 37, 38 en 40). Fesca's stijl is klassiek zoals het hoort. In de kwartetten laat hij de fluit prachtig opklinken tegen de achtergrond van de strijkers. Maar die schoonheid en apartheid van dat ene instrument wordt er bij de luisteraar niet met harde vuist in gehamerd. Fesca schrijft geen solo's om te laten horen hoe technisch hij alle moeilijkheden van het instrument uit de weg kan ruimen. Integendeel, virtuositeit staat bij hem in dienst van het samenspel en de schoonheid, niet van de techniek om de techniek. Daarmee klinkt alles zo natuurlijk en vol evenwicht. (JC)

Friedrich Ernst Fesca, *Flute Quartets Opus 37, 38 & 40*, door het Linos Ensemble, CPO (distributie coda), 777 126-2, 12,30 euro.

CD KLASSIEK

Muziek voor salons
Les Meslanges

Welke lading dekt de vlag 'liederen van verschillende auteurs aangeboden aan een dame'? Inderdaad, we zijn beland in de verfijnde Parijse damessalons van de zeventiende eeuw. Het programma van deze cd is opgebouwd als een soort literair en muzikaal onderonsje in de slaapkamer van een welgemanierde Franse dame met hoepelrok en pruik, waarbij van alles de revue passeert.

De eerste drie liederen gaan uiteraard over het spel van de liefde,

daarna volgt het 'actuele nieuws'. In dit geval gaat het om de Stanza's van Corneille's grote drama *Le Cid* uit 1636, waarna de dames verder pluimen strijken voor de zonnekoning en een oogje hebben voor de charmante jeugd. Tenslotte becommentarieert de cd de terugkeer van het religieuze.

De muziek van deze hoogst intelligent opgezette cd is meestal van de hand van de gambist Sébastien Le Camus (1610-1677), terwijl ook de bekendere Marc-Antoine Charpentier (1643-1704) af en toe om de hoek komt kijken. Met hun tijdgenoot Corneille zouden we niet durven stellen dat we „doorwond zijn tot in het hart”, maar ook deze opname geeft een interessant tijdsbeeld. En de uitspraak van het toenmalige Frans is op zich al een beluistering waard. (JC)

Airs de differens auteurs donnés à une dame, door het Ensemble Les Meslanges onder leiding van Thomas Van Essen, Hortus (distributie Laval), 062, 20,40 euro.

BOEK POEZIE

Psalmen gedicht
Jan Bas

De psalmen bekleden een niet te overtreffen plaats in onze religieuze cultuur. Vóór de achttiende eeuw was (ook in de protestantse wereld) het gros van alle kerkliederen rechtstreeks geïnspireerd op de psalmen. Niet verwonderlijk dat heel wat Nederlandse (en in iets mindere mate ook Vlaamse) dichters inspiratie zochten in deze Bijbelse teksten.

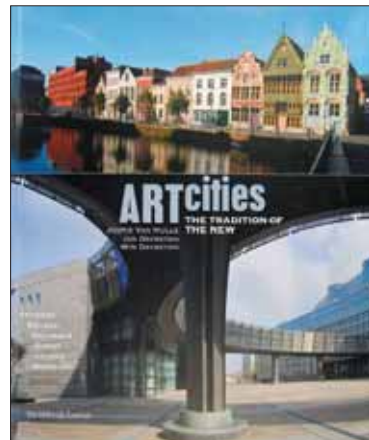
Dit boek bundelt 150 Nederlandsstalige gedichten die de psalmen als achtergrond hebben. Niet toevallig 150, want dat is het aantal psalmen dat er in de Bijbel staat. Soms past een gedicht in een duidelijke religieuze context (zoals het werk van Huub Oosterhuis of Guillaume van der Graft), dan weer dienen de taal of de beelden van een of andere psalm als inspiratiebron voor een minder sacrale tekst. Zo lezen we werk van Ramsey Nasr (twee jaar geleden nog stadsdichter van Antwerpen) of

Paul Snoek („ik ben maar een mens vol gaatjes”).

Duidelijk is dat je zonder wat Bijbelse bagage zelfs de literatuur van de voorbije eeuw niet meer begrijpt. Misschien mist de lezer in deze bundel een of ander geliefd religieus gedicht. Inderdaad, het is maar een selectie. (EDS)

Jan Bas & Arie Bijl, *En wat zij zong hoorde ik dat psalmen waren*. *Psalmen in de Nederlandse poëzie*, Kok, Kampen, 2010, 206 blz., 16,90 euro, ISBN 978 90 4351 728 7.

BOEK ERFGOED

Oud en nieuw
in Vlaanderen
Jooris Van Hulle

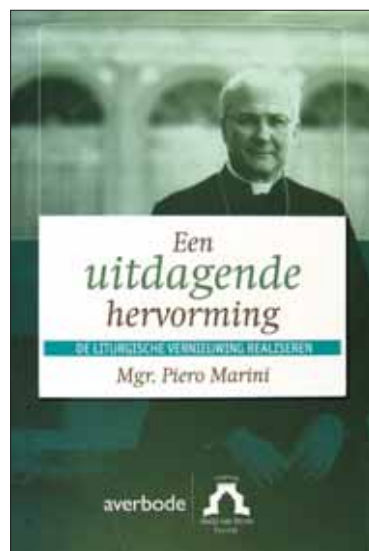
ARTcities is allereerst een kijkboek. Het 'vertelt' door de lens van fotografen Jan en Wim Decreton hoe in vijf Vlaamse steden oud en nieuw samenvloeien. We zien de traditionele rijkdom aan gebouwen in Brussel, Brugge, Gent, Leuven en Mechelen, maar ook wat daar de voorbije twintig jaar aan stedenbouwkundig erfgoed is bijgekomen. De Europawijk in Brussel, het station in Leuven, de Permekebibliotheek in Antwerpen. Ze tonen stuk voor stuk de vernieuwing.

Soms lopen oud en nieuw echt in elkaar over, zoals bij de heraanleg van de Melaan in Mechelen of op het Muntplein in Brugge, een realisatie van Robbrecht & Daem, die ook tekenden voor het Concertgebouw. Opmerkelijk, de

Limburgse provinciehoofdstad Hasselt, waar op vlak van citymanagement ook veel werd verwezenlijkt, komt in dit mooie boek niet aan bod. (EDS)

Jooris Van Hulle, met foto's van Jan en Wim Decreton, *ARTcities. The Tradition of the New*, Davidsfonds, Leuven, 2009, 168 blz., 32,50 euro, ISBN 978 90 5826 570 8.

BOEK GESCHIEDENIS

Liturgische hervorming
Piero Marini

geschiedenis van de kerk, volgend op het Tweede Vaticaans Concilie. In dit boek vertelt mgr. Marini over de geschiedenis van het consilium, het orgaan van bisschoppen en experts dat door het concilie werd aangesteld om in de geest van de liturgische constitutie van 4 december 1963 de hervorming van de liturgie te leiden. Voor wie altijd al heeft willen weten hoe die hervorming tot stand kwam, is dit aanbevolen lektuur. Die hervorming had oude papieren, want al lang bestond de wens om de liturgie van de katholieke Kerk op punt te stellen. De abt van Keizerberg in Leuven speelde in deze beweging een voorname rol. Ook was het de eerste keer dat bisschoppen uit alle landen konden samenwerken aan een dergelijk project.

Het boek is evenwel geen opwekkende lectuur. Machten en krachten verzamelen zich, het werk van de bisschoppen wordt ondermijnd. Persoonlijke naijver speelt een rol. We leren ook dat het in ons taalgebied razendsnel ging. Nog voor de congregatie richtlijnen had uitgevaardigd voor de samenstelling van nieuwe eucharistische gebeden (1973), lagen er al elf Nederlandstalige teksten klaar. Dat leidde tot spanningen.

In 1976 werd de hoofdrolspeler van de hervorming, pater Bugnini, op dat moment secretaris van de congregatie, pardoes benoemd tot nuntius... in Iran. De hervorming liep vast. Een boeiend relaas, dat de lezer een kijkje gunt achter de schermen, maar uiteindelijk ook een wrang boek. (EDS)

Piero Marini, *Een uitdagende hervorming. De liturgische vernieuwing realiseren*, Altiora, Averbode, 2010, 268 blz., 22,50 euro, ISBN 978 90 317 2975 3.